

polavori vedono la luce dopo l'annessione di Trieste all'Italia: **La coscienza di Zeno** (Svevo), **Il canzoniere** (Saba) in crescita laboriosa e tenace fino agli anni '50 del '900. Ma poi? Bisogna attendere gli anni Sessanta per una nuova autentica "stagione triestina" (Guagnini). La inaugurano due libri: **Materada** (1960), opera prima dell'istriano, ma triestino d'adozione, Fulvio Tomizza, e il **Mito asburgico nella letteratura austriaca moderna** (1963) di Claudio Magris; libri che "sfondano" in duplice direzione il bozzolo di ispida auto-commiserazione e risentito isolazionismo in cui la cultura triestina, per ragioni che sarebbe lungo spiegare, si stava da tempo chiudendo. Opere prime di due intellettuali che continueranno a promuovere (con la narrativa e la saggistica) un generoso "voltar pagina", in tema di chiusure e intransigenze, fondato sul rispetto che nasce dalla reciproca conoscenza, spaziando tanto verso Nord che verso Est con uno sguardo curioso e tollerante, nutrito della consapevolezza di dover ripensare, e quindi superare, un passato di aspre contrapposizioni nazionali. Due modelli importanti, che però, ahimé, non lasciano scuola, non trovano seguaci. Al giorno d'oggi i giovani narratori triestini di lingua italiana, e non sono pochi (altro discorso richiederebbe invece la poesia), affascinati dalle ultime mode della babele editoriale e inclini a seguire i grandi flussi internazionali, paiono poco attenti a quella dimensione multiculturale della loro città di frontiera che potrebbe, con travaso naturale, offrire fecondi lieviti. Un momento di pausa? La fine di una grande, per quanto giovane, tradizione? Difficile a dirsi; forse la letteratura triestina è soltanto in attesa, ora che l'Europa guarda ad Est, di una sua nuova occasione.

Fulvio Senardi

*hon" hozott létre. A császári-királyi talajból táplálkozó remekművek egyre-másra szaporodnak, s csak Trieszt Olaszországhoz történő csatlakozása után látnak napvilágot: **Zénó lelkiismerete** (Svevo), a **Dalokkönyv** pedig Saba tollából. De aztán? Egészen a '60-as évekig kell várunk ahhoz, hogy egy igaz „trieszti időszak” jöjjön el (Guagnini). Ezt majd két könyv avatja fel ünnepélyesen a **Materada** (1960), ami az isztriai, de triesztinek fogadott Fulvio Tomizza első műve és Claudio Magris: **Habsburg mítosz az osztrák modern irodalomban** (1963) Olyan könyvek, amelyek két irányban törnek át a tüskés önsajnálkozás és a markáns elszigetelési politika gubóját, amelybe a trieszti kultúra – most hosszú lenne az okokat megmagyarázni – már régóta bezárkózni igyekezett. Mindkét író tollából az első mű, amelyek tovább segítik (az elbeszélő irodalommal és esszéírással) azt a nagy fordulatot, – a bezárkózás és meg nem alkuvás témájában –, amely az észak és kelet ismeretéből eredő megbecsülésen alapszik, kíváncsi és nyugodt arccal szemlélve ezeket, tudván, hogy a durva nemzeti ellentétekkel teli múltat újra át kell gondolni és úgy legyőzni. Két jelentős példakép, akik azonban sajnos, nem találtnak követőkre, nem alapítanak iskolát. Manapság az a nem kevés olasz nyelvű fiatal trieszti elbeszélő, akiket elkápráztatott a zürzavaros kiadók legújabb divatja és hajlandók lennének követni a nagy nemzetközi áramlatokat, úgy tűnik, nem igazán figyelnek több kultúrát befogadó határvárosukra, amely természetes áramlással bőségesen megduzzadhatna (a költészetnél azonban más a helyzet). Egy pillanat szünet? Egy nagyszerű és fiatal hagyomány vége? Nehéz megmondani; talán a trieszti irodalom – most, hogy Európa kelet felé fordul – csak egy újabb alkalomra vár.*

Fulvio Senardi

Thanks to Svevo, Slapater and Saba, Triestine literature has established a secure place in literature history books. Trieste, the greatest port of the Hapsburg Empire, was for a long time a privileged land of encounter between German and Italian culture, incorporating both Latin and Central European themes.

The reasons for the greatness and misery of Triestine literature are just here: in the elusive and difficult search for an identity. Rooted in imperial-regal humus, the great masterpieces were born after the annexation of Trieste to Italy: *La coscienza di Zeno* (The Zeno's conscience) by Svevo and *Canzoniere* by Saba. A new canon emerged in the sixties with *Materada* by Fulvio Tomizza and *Il Mito Asburgico nella letteratura austriaca moderna* (The Hapsburg Myth in the modern Austrian literature) by Claudio Magris. Two important models that, alas, have not created a school, have not found followers. A pause perhaps, now that Europe is looking at East, only a wait for a new occasion.